

No 116.

Kalendarzyk tygodniowy:

Wt. św. Joanny.  
Sr. św. Grzegorza VII.  
Czw **Boże Ciało**.  
Piąt. św. Bedy W. D.  
Sob. św. Augustyna B.  
Niedz. św. Teodozyi P.  
Pon. św. Feliksa P.

Wschód słońca: godz. 3 m. 55  
Zachód słońca: godz. 7 m. 59  
Dług. dnia: godz. 16 m. 04

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:  
Rocznie rb. 6 k. —  
Półrocznie " 3 " —  
Kwartalnie " 1 " 50  
Miesięczn. " " 50  
Odnoszenie 10 k. m.  
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:  
Rocznie rb. 7 kop. 40  
Półrocznie " 3 " 70  
ZAGRANICĄ:  
Miesięcznie " 1 " 10

Redakcyja

w Łodzi,  
ul. Przejazd № 8.  
Nr. telefonu 593.

# ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Wtorek, dnia 24 maja 1910 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w spłocie p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane“ na 1-ej stronie 50 kop. za wiersz pet. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcyja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

## Ziemstwa na Litwie i Rusi.

— 7 —

Podczas obrad w Dumie państwowej nad projektem do prawa o zaprowadzeniu ziemstw na Litwie i Rusi prezes ministrów Stolypin wygłosił zmienną mowę, którą poniżej podajemy w streszczeniu:

Prezes rady ministrów twierdzi, że dotychczas, pomimo szeregu zamiarów i planów rządu, samorządu ziemskiego nie rozszerzano na kraj Zachodni tylko dlatego, że wszystkie w tym kierunku zamierzenia nie dawały pewności co do dostatecznego zabezpieczenia podstaw państwowości rosyjskiej od naporu wieloplemiennych wpływów i pożądlivosti. Jednym z bliższych powodów do opracowania obecnej sprawy była konieczność stworzenia w kraju zgromadzeń wyborczych, któreby się stały kolegiami wyborczymi dla wyboru członków Rady państwa. Przy opracowywaniu tej sprawy rząd napotkał dwa kierunki: jeden, z pierwszego wejrzenia naturalny i sprawiedliwy, opiera się na względach, że skoro uznano za rzecz możliwą powołanie do miejscowej działalności ekonomicznej żywiołów miejscowych, nie można więc traktować tych żywiołów, jako niebezpieczne i wszelkie krępowanie, oraz ograniczanie ich byłoby tylko sztucznym rozdymaniem starej nienawiści plemiennej między narodowością polską a rosyjską i byłoby wprowadzeniem polityki do obrębu jej obcego. Jedynym przez tę teorię dopuszczalnym ograniczeniem — to zabezpieczenie państwowości od oddzielnych grup plemiennych drogą przedstawicielstwa proporcjonalnego, gdyż w przeciwnym razie bardziej silne grupy polknełyby drobne narodowości, które rozwinęły się same przez się drogą historyczną. Stronnicy tego poglądu uważają każde ograniczenie wychodzące po za rzezone ramy za dziki i przeciwkulturalny nacjonalizm, zabijający wszelką ideę przedstawicielstwa ziemskiego. Taki punkt widzenia zgadza się ze światopoglądem polaków, urodzonych w guberniach zachodnich i opozycji naszej.

Idea rządowa jednak, biegła innemi drogami i przyszła, jak to widać z danego projektu, do innych wniosków. Lecz punktem wyjścia rządu i jego przeciwników było jedno i tożsamo: przy obecnym stanie kraju Zachodniego rzeczą jest konieczną wykorzystać jego żywioły miejscowe. Rząd obowiązany jest grupować je, w przeciwnym razie rząd będzie dopomagał do pozostawiania kraju w tyle. Lecz rząd uznaje w kraju różnicę pomiędzy zakresem ekonomicznym a zakresem politycznym i uznaje konieczność poddania idei ziemskiej — idei państwowości, stawiającej na zachodzie pewne zadania i cele. Początkowo rząd przeprowadzał te zadania ręką zbrojną, a następnie drogą środków administracyjnych, dających przewagę na miejscu rosyjskim żywiołom państwowym. Z centrum przybytku siły materialnej, ducha państwowego, dawany był taką

drogą impuls do stwarzania i zasadzania rosyjskich komórek państwowych i rosyjskich ognisk państwowych. Oczywiście te gniazda państwowości rosyjskiej były słabsze i bardziej rozrzucone od mocnych cytadel kultury polskiej, planowo przez wieki budowanych na zachodzie.

W dalszym ciągu prezes ministrów dowodził potrzeby zabezpieczenia państwowości, wyjaśniał, że gdyby wprowadzić ziemstwa w generalnym gubernatorstwie wileńskim, to wszystkie instytucje państwowe przeszłyby w ręce polaków i kraj zacząłby ciążyć do Królestwa Polskiego, że polacy dla ulg nie wyrzekali się nigdy swoich dążeń narodowych, przeciwnie każda ulga budziła w nich nadzieję urzeczywistnienia swych dążeń w spolszczeniu kraju, że polityka ugodowa Cesarza Aleksandra I zakończyła się drugim powstaniem zbrojnym i t. d.

W ostatnich latach — brzmi mowa Stolypina — dwukrotnie odsłaniała się ludności polskiej możliwość historyczna pojęcia ręką w rękę z narodem rosyjskim w kulturalnym, spokojnym państwowym przedzie na nowo odsłaniała się po ukazach Najwyższych z 12 grudnia 1904 r. i 1 maja 1905 r., lecz inteligencja polska po dawnemu odpowiadała podjęciem nastroju wrogiego względem całego państwa. (Wrzawa na lewicy, okrzyki na prawicy: prawda!) Zdarzyło się to, co powinno się zdarzyć za każdym razem, gdy słabną w kraju rosyjskie siły twórcze, a wzmagają i krzepną siły polskie.

Szczegółowo zastanowiwszy się nad działalnością Roppa, Stolypin zaznacza, że dążenie całego społeczeństwa polskiego w Rosji zachodniej nadaje temu krajowi kolor polski i przypomina jak przed rozwiązaniem drugiej Dumy miał sposobność powiedzenia posłom polskim, że w polityce niema zemsty, lecz są następstwa. Polacy nie mają sił na zmianę swego kierunku politycznego i to oczywiście podziało na rząd, iż porzucił swój zamiar wniesienia opracowanego w r. 1906 projektu wprowadzenia ziemstw w kraju Zachodnim na zasadach przedstawicielstwa proporcjonalnego.

W końcu Stolypin oświadczył: „Nie chciałbym zejść z tej trybuny, nie podkreśliwszy raz jeszcze, że cel projektu rządowego nie w ucisku praw polaków urodzonych w kraju zachodnim, lecz w obronie rosyjan tam urodzonych.

Projekt ten stawia tylko tamę dalszej wieloplemiennej walce politycznej. Stawia ową tamę, zabezpieczając władnem decydującem słowem rosyjskie podstawy państwowe. Potwierdzenie tej zasady tutaj, w tej sali przez was, panowie, zdruzgotuje, może, niemało iluzji i nadziei, lecz zapobiegnie i wielu nieszczęściom oraz nieporozumieniom, zadokumentowawszy otwarcie, nie fałszywie, że kraj Zachodni jest i będzie krajem rosyjskim, na zawsze, na wieki!

Hałaśliwe oklaski na prawicy i w centrum; okrzyki: brawo! Oklaski ponawiają się, gdy Stolypin zajął swoje miejsce w loży ministerjalnej.

Podczas przerwy wielu prawicowców i nacjonalistów podchodzi do prezesa rady ministrów i ścisła mu rękę.

## Mowa posła Jabłonowskiego w Dumie państwowej.

Po nadzwyczaj zjadliwej mowie Szulgina, przemówił Jabłonowski, odpowiadając Szulginowi w kilku słowach. Następnie powiedział: Zdaniem Stolypina, projekt rozwieje wiele iluzji i rozproszy nadzieje. Próżny to niepokój, my, polacy, dawno już przywykliśmy, iż mówią nam ciągle: „przez z marzeniami!“ My nie żyjemy żadnymi nadziejami, ale wszyscy wogóle w państwie mają naprawdę nadzieję, że rząd, który tyle obiecywał i wydał tyle uroczystych aktów, co najmniej nie będzie burzył podstaw państwowych. Obecnie nawet i te nadzieje powinny się rozwiać.

W tem widzę tylko korzyść, gdyż wpłynie to wielce korzystnie na naszą świadomość narodową i polityczną.

Dalej mówca charakteryzuje projekt i jego motywy. Zadaniem podczymania położenia nie-normalnego może tylko zająć się rząd, troszczący się o utrzymanie w swym ręku władzy, rząd milujący chaos i brak praw, rząd bez zasad, rząd zemsty i strachu, który umie osiągnąć niezachytnie zwycięstwa nad bezbronnymi inoplemniecami.

Projekt ten jest nowym aktem gwałtu nad naszą narodowością. Uważamy go za wyjątkowe prawo, które wywoła oprócz uczuć oburzenia chęć jeszcze gorliwszej obrony naszej kultury, której nigdy się nie wyrzecemy.

Od nas ciągle żądają, byśmy się czegoś wyrzekli.

My tego nie rozumiemy. Przecież wszędzie i wszystko znajduje się w rękach rządu, wszędzie zarówno zabijają objawy naszego życia narodowego, wszystko zależy od samowoli rosyjskiej, od idei państwowej.

Nie mając w ręku żadnej władzy, nie możemy dokonywać aktów zrzeczenia się praw, gdyż prawa te są wszędzie odbierane, a nigdzie nie przyznawane. Samowola władzy nie ma władzy jedynie nad naszym duchem! A tego nie wyrzekniemy się nigdy!

Jabłonowski, odpowiadając na początku swojej mowy Szulginowi, który potępiał kulturę polską w XVIII wieku, wyjaśnił:

W naszej kulturze były niewątpliwie braki. Nasze obyczaje wymagały poprawy, nasze wyższe warstwy, podobnie jak zachodnio-europejskie, zdradzały wielkie braki, ale były u nas jednocześnie takie olbrzymie fakty: jak konstytucja 3-go maja, która wywołała zachwyt w całej Europie cywilizowanej.

Zdaje się, że czems podobnym poseł Szulgin pochwalić się nie może.



## Z komisji pojednawczej.

Dnia 18 b. m. w dalszym ciągu odbyło się wieczorem posiedzenie komisji polsko-rosyjskiej pojednawczej.

Przystąpiono do rozważania stanowiska rosyjan i polaków neoslavistów względem projektu prawodawczego o samorządzie na Litwie i Rusi.

Poseł Dymsza zreferował charakter, główne podstawy i skierowane przeciw polakom tendencje projektu, absolutnie niezgodne z zasadami zjazdu praskiego.

Hr. Bobrinskij odpowiadał i powoływał się na historię, potrzeby państwa, na chwilę dziejową w Rosyi i t. d., zaczynał z różnych beczek, ale czując, że nikogo przekonać nie może, oznajmił, iż tymczasem na tem poprzestaje.

Dalej M. Lwowa silnymi argumentami zwalczał projekt rządowy, o którym mówiąc, użył nawet epitetu „głuszy”.

Bobrinskij zerwał się z miejsca i zażądał od prezesa komisji Chomiakowa, aby zmusił p. Lwowa do cofnięcia tego wyrazu, opierając się na tem, że w komisji mieszanej z polakami nie należy używać takich wyrazów o projekcie, zgłoszonym przez rząd rosyjski. Tym argumentem wywołał uśmiech na ustach obecnych, a p. Chomiakow zauważył, że niema dostatecznego powodu do upomnienia Lwowa. Wówczas hr. Bobrinskij począł dowodzić, że taki sposób prowadzenia obrad jest nie do wytrzymania i że musi opuścić zebranie, co też uczynił.

Oczywiście, był to tylko pretekst do ucieczki, gdyż pozycja Bobrinskiego była bez wyjścia.

Bronić projektu o ziemstwach neoslavista wszakże nie może, a wyrzec się neoslavizmu otwarcie hr. Bobrinskij widocznie nie miał odwagi.

Dalsze narady wobec tego zajęcia odłożono do piątku. Komisja obrad swoich nie przerwie, jedynie w protokole będzie zaznaczone, jakie uchwały powzięto podczas obecności hr. Bobrinskiego, a jakie bez niego.

## Uroczystość koronacji Matki Boskiej Częstochowskiej.

W niedzielę po obiedzie, kiedy duchowieństwo i goście rozeszli się z refektarza, przeor Jasnogórski o. Rejman wszedł na ganek, by przyjąć delegacje, które pragnęły wyrazić podziękowanie.

Pierwsi byli rzemieślnicy łódzcy z księdzem prałatem W. Tymienieckim na czele. Wręczyli oni o. Rejmanowi adres, podpisany przez obecnych w Częstochowie.

Adres brzmi:

„Jego Ekscelencya general zakonu OO. Paulinów, o. Rejman, Jasna Góra.

Zgromadzenia cechowe łódzkie z uwielbieniem i podziwem patrzą na nieustrudzoną pracę Jego Ekscelencyi, spadkobiercy wielkiego przeora o. Kordeckiego, obrońcy Częstochowy.

Wasza Ekscelencya stoisz na straży najdroższego miejsca dla nas katolików-polaków, słemy więc, my, rzemieślnicy, Waszej Ekscelencyi serdeczne synowskie podziękowanie i błagamy Stwórcę, by Waszej Ekscelencyi użyczył jaknajdłużej życia i sił do dalszej pracy.

Łódź, d. 22 maja 1910 roku, w dniu koronacji Matki Boskiej Częstochowskiej.”

Adres ten ozdabia winieta, artystycznie wykonana przez p. Sprusiaka.

Po wręczeniu adresu w imieniu rzemieślników łódzkich przemawiał p. Szybilto.

W odpowiedzi o. Rejman dziękował za złożone mu życzenia, zachęcając do dalszej wyrwałej pracy dla dobra Kościoła i społeczeństwa.

Następnie studenci krakowscy wręczyli również adres.

Młodzież ze Lwowa wyraziła głębokie podziękowanie w imieniu całej młodzieży szkolnej.

Silne wrażenie zrobiło na otoczeniu, gdy przemówił ks. prałat Kłos w imieniu delegatów z Wielkiego Księstwa Poznańskiego.

P. Zieliński z Krakowa ofiarował wspaniały mozaikowy obraz Matki Boskiej Częstochowskiej.

Przemawiał b. poseł do Dumy, p. Blykosz. Mowa ta była bardzo krótka, gdyż iży ją zata-

mowały, kiedy wspomniał o swej niedoli unickiej.

Zakończył przemówienie jeden z młodzieży krakowskiej, który ze zbolalej swej młodzieńczej duszy wypowiedział, że niosą oni do tej korony w miejsce pereł i brylantów—iży młodzieży.

Rzemieślnicy łódzcy wysłali z Częstochowy depezę do Ojca św. Piusa X z wyrazami synowskiego podziękowania.

Wczoraj o godz. 10 rano na wałach zebrały się zgromadzenia cechów łódzkich na nabożeństwo, które odprawił na ganku ks. Józef Kownacki.

Potem ks. prałat Tymieniecki poświęcił nową chorągiew zgromadzenia majstrów stelmaskich i w podniosłych słowach przemówił do licznie zebranych rzemieślników.

O godzinie 11 cechy odprowadziły z Jasnej Góry na kolej kompanię z kościoła św. Stanisława Kostki.

Następnie członkowie zgromadzeń cechowych zebrali się w ogrodzie Stowarzyszenia rzemieślników częstochowskich, gdzie p. S. Piotrowicz, specjalnie przybyły do Częstochowy z zakładu fotograficznego Piotrowskiego, dokonał szeregu zdjęć fotograficznych. Wieczorem, po wspólnej kolacji, o godz. 10 wyjechano z Częstochowy.

Wczoraj od wczesnego rana kompanie gromadnie wyruszyły z powrotem do domów, a między nimi i kompania łódzka, która ma jutro stanąć w Łodzi.

Ks. prałat Wyrzykowski, przewodniczący tej kompanii, za pośrednictwem naszego pisma prosi, by jutro wieczorem, około godz. 6 cechy oczekiwały przy kościele św. Stanisława Kostki dla odprowadzenia do kościoła św. Anny kupionego obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej.

Ks. prałat Tymieniecki wskutek zasłabnięcia powrócił wczoraj wieczorem do Łodzi.

Uroczystości koronacji Matki Boskiej Częstochowskiej rozpoczął w sobotę wieczorem infułat, ks. Michałkiewicz z Wilna, a słowo Boże wypowiedział w obecności niezliczonego tłumu ludu i conajmniej 400 księży ks. prałat Tymieniecki, proboszcz parafii św. Stanisława Kostki w Łodzi.

Obraz Matki Boskiej na ganku, cała wieża i klasztor przez całą noc były wspaniale oświetlone lampkami elektrycznymi.

J. R.

## POGRZEB ORZESZKOWEJ.

W pogrzebie Orzeszkowej przyjęły udział tłumy ludu polskiego, litewskiego i białoruskiego. Delegacji było przeszło 90.

Przybyły delegacje rad miejskich: Wilna, Kowna, Białegostoku, Mińska, Kijowa, Moskwy i Petersburga, oraz delegacje zarządów miejskich z Suwałk i Siedlec. Posłów do Dumy państwowej reprezentuje poseł Skirmunt.

Przy wyniesieniu zwłoki w kościele śpiewała „Lutnia” warszawska.

Sklepy nakazała zamknąć żydom gmina żydowska.

Na trumnie, niesionej do katedry, leżał jeden tylko wieniec z napisem: „Od dzieci Warszawy”.

W katedrze mowę żalobną wygłosił ks. Milkowski.

Władza szkolna nie pozwoliła uczniom polakom brać udziału w pogrzebie.

G r o d n o. Nadeszło tu przeszło 300 depeż i 100 wienców.

Wszystkie pisma rosyjskie poświęcają od 2-ch dni obszerne artykuły Orzeszkowej. Zwraca ogólną uwagę, że nawet reakcyjny „Swiet” pisze z uwielbieniem o polskiej autorce, wspomnienie ujmując w czarną ramkę.

Z wielkim współczuciem przyjęto w Czechach wieść o śmierci Elzy Orzeszkowej. Dzienniki nazywają zmarłą największą słowiańską powieściopisarką. Koła literackie wysyłają depeże z kondolencjami.

Za spokój duszy Orzeszkowej odprawione zostały w następujących miejscowościach nabożeństwa żalobne:

W Piotrkowie urządzone staraniem Stow. polskich pracujących.

W Sosnowcu staraniem „Iskry”.  
W Wilnie w kościele św. Jana.  
W Końskich staraniem gminy żydowskiej.  
W Warszawie w kościele św. Krzyża, z udziałem uczeń pensji prywatnych.

Uroczystość żalobna rozpoczęła się wśród ustalonej pogody.

Dzień przesłiczny.

Delegacje przed domem Orzeszkowej zaczęły gromadzić się o g. 9 rano.

W delegacjach brało udział osób 300.

W domu Orzeszkowej w pierwszym pokoju po prawej stronie od wejścia leżały zwłoki na katafalku, w mnóstwie kwiatów. W domu zwraca uwagę wielka ilość adresów, albumów, pamiątek.

Pochód do kościoła ruszył od domu Orzeszkowej ulicami: Murawiofską i Soborną.

W pochodzie brało udział około 30,000 publiczności.

Całą drogę od domu Orzeszkowej do stopni katafalku włościanie okoliczni wysypali jedliną ciętą, po drodze paliły się latarnie w krepie; na ulicy, na balkonach, nawet na dachach tłumy ludności, przeważnie sfery uboższe—przyglądały się z zajęciem.

Za trumną wieszono osobno na trzech wozach wieniec z szarfami; zwracały uwagę napisy:

„Wielbiciele finlandzcy, Maila i Józef Mikola” (znani tłumacze rzeczy polskich na fiński).

Pochód do kościoła trwający około godziny, po drodze licznie fotografowano. Kinematograf policy z przed domu Orzeszkowej usunęła, twierdząc, że „razojdiotsia po wsiej Rossiji, a etowo nie nada”.

Przed kościołem obszerny plac zatłoczony był ludem.

Trumnę ze zwłokami Elzy Orzeszkowej wniesiono do kościoła około g. 12 i ustawiono na wysokim katafalku.

Katedra przepelniona. Nabożeństwo rozpoczęło się o g. 12.

O g. 2 wyruszył pochód pogrzebowy z kościoła na cmentarz.

Po drodze tłum coraz bardziej wzrastał, przeważnie powiększały go warstwy uboższe, bez różnicy wyznania.

Pochód trwał przeszło godzinę.

Kondukt przybył na cmentarz o g. 3.

Po ceremonii kościelnej, dopełnionej przez kler z dziekanem Ellertem na czele, nad trumną nieodżałowanej pisarki wygłoszono szereg mów.

Pierwszy przemawiał p. Kijeński w imieniu warszawskiego T-wa opieki nad dziećmi, następnie p. Nussbaum imieniem warszawskiej gminy żydowskiej, p. Król przedstawiciel wydawnictw staszycowskich.

W imieniu T-wa kultury polskiej przemawiał dr. Zygmunt Kramsztyk.

Następnie mówił p. Kotarbiński w imieniu kasy literackiej i teatrów warszawskich, po nim zabrał głos hr. Krasieński imieniem ziemian grodzieńskich, podkreślając umiłowanie przez Orzeszkową ludu miejscowego. Demokratka przynosi zaszczyt szlachcie, z której wielka zmarła pochodzi.

Przemawiali dalej: pp. Baranowski, redaktor „Kuryera Litewskiego”, Paszkowski w imieniu redakcji „Dziennika Kijowskiego”.

Z kolej wygłosiła mowę p. Koszutska w imieniu Stowarzyszenia równouprawnienia kobiet, dalej p. Mitkowski w imieniu obywateli Grodna.

Ostatni przemawiał dziekan grodzieński ks. Ellert.

Pogrzeb skończył się o godzinie 4 po południu.

Policya skonfiskowała wieniec młodzieży szkolnej grodzieńskiej, przyniesiony, pomimo zakazu dyrektora Głębowa.

„Przesyłam wyrazy najgłębszego żalu z powodu straty, jaką poniósł nasz naród i literatura przez śmierć wielkiej patriotki i znakomitej autorki.

Henryk Sienkiewicz”.



„Cześć pamięci wielkiej antorki i obywatelki.

Aleksander Głowacki.  
(Bolesław Prus)“.

\*

Je dlicze. Żaloszny pokłon Twej trumnie, miłość i hołd najszlachetniejszemu duchowi Twojemu.

Marya Konopnicka, Marya Dulębianka.

\*

Otwarto testament s. p. Elizy Orzeszkowej. Dom, prawa autorskie, oraz kapitał do 40 tysięcy rubli legowane zostały rodzinie Obrębskich; zbiory, dary, księgozbiór mają przypaść wileńskiemu Towarzystwu przyjaciół nauk; drobne legaty zapisane zostały krewnym męża Nahorskiego, oraz służbie.

### KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dzisiaj Tomira. Jutro Borysława.

TEATR POLSKI. (Cegielniana 63). Dzisiaj „Dzieci słońca”, sztuka w 4 aktach Gorkija. Przedstawienie amatorskie pod kierunkiem artystycznym p. St. Jaracza. Początek o godzinie 8 minut 20 wieczorem.

— Jutro „Przezorna mama”, komedia w 3 aktach Blizińskiego. Początek o godz. 8 min. 20 wieczorem.

TEATR WIELKI. (Konstantynowska nr. 16). Dzisiaj koncert „Chantecler”, na Szkołę Rzemiosł.

ZEBRANIE Jutro (w lokalu, Dzielna 52) o g. 4 po poł., zebranie ogólne Tow. dobroczynności.

— Jutro (w lokalu, Piotrkowska 106) o godz. 7 wieczorem, zebranie majstrów brukarzy.

## KRONIKA.

(a) Ze szkoły handlowej. Z inicjatywy prezesa rady opiekunskiej szkoły handlowej kupiectwa łódzkiego, p. Stanisława Silbersteina, szkoła postanowiła ogłaszać dla uczniów klasy VII i byłych jej wychowawców konkursy z dziedziny nauk ekonomicznych i towaroznawstwa.

Inicjator zadeklarował 250 rubli na nagrodę za najlepszą pracę, traktującą o przemyśle łódzkim.

Do komisji konkursowej zaproszeni zostali pp.: St. Silberstein, J. Witkowski, dyrektor szkoły W. Kloss, Wł. Wściekha, inżynier Cz. Swierczewski, adwokat przysięgły A. Ranbał i nauczyciel Sporzyński.

Komisja na najbliższym posiedzeniu wyznaży tematy i określi bliższe warunki konkursu.

(x) Szkoła rzemiosł. Zapisy kandydatów do Szkoły rzemiosł odbywają się codziennie, egzamin zas naznaczony został na dzień 17 czerwca, o g. 8 rano.

(a) Stowarzyszenie pracowników handlowych m. Łodzi. Po kilku przedostatnich latach, które tak fatalnie zaciążyły na losach tej instytucji, zwolna lecz stale dźwiga się ona, by pod hasłem wzajemnej pomocy służyć zrzeszonej braci w miarę sił i możliwości.

Plan działalności zarządu w roku sprawozdawczym uważać należy za pomyslną zapowiedź prawidłowego i racjonalnego rozwoju naszego stowarzyszenia. Stwierdza to przede wszystkim dość znaczny przyrost. Przybywają nowi członkowie i dawniejsi wracają do szeregów. Jest obecnie 603 członków rzeczywistych, 77 protektorów razem 680.

Za staraniem komisji windykacyjnej wpłynęło rb. 1,210 zaległości pożyczkowych, wobec prelimitowanych na rok 1909 — 400 rb. Ogółem dochodów było rub. 7510, kop. 96; wydatków rb. 7885 kop. 69. Deficyt wynosi tylko rb. 374 kop. 73.

Wydatne miejsce zajmuje biuro pośrednictwa pracy, kierujące się dyskrecją i bezinteresownością.

Do ożywienia ruchu w lokalu instytucji przyczyniła się niemało biblioteka stowarzyszenia, dalej komisja sportowa, zamieniona ostatnio w samodzielne Towarzystwo miłośników sportu, oraz komitet dochodów niestających. Dzięki staraniom ostatniego odbył się w lokalu stowarzyszenia szereg wieczorków rodzinnych, połączonych z koncertami, które zbliżyły do siebie pod względem towarzyskim stowarzyszonych.

Sekeya odczytowa urządziła kilka interesujących odczytów.

Kapitał zakładowy stanowi rb. 44,608 kop. 34; kapitał kasy wdów i sierot rb. 23,280 kop. 91; kasy chorych rb. 2593 kop. 54; Legaty: na rzecz uczącej się młodzieży rb. 6,000; na rzecz kasy wdów i sierot rb. 6500; na rzecz 4 klasowej szkoły handlowej rb. 10,402; fundusz posagowy rb. 814 kop. 39. Bilans zamknięto cyfrą rb. 127,263 kop. 45.

W roku sprawozdawczym poszukiwało posad buchalterów, korespondentów, praktykantów biurowych, kasyerek, kantorzystek, sprzedawców, wojażerów i inkasentów ogółem 161 osób. Zameldowano posad w dziale biurowym i ekspedycji 169; polecono na posady 125 osób. Ogółem biuro pracy obsadziło posad 50.

Biblioteka stowarzyszenia liczy dzieł w różnych językach 7619 w 8869 tomach. W roku sprawozdawczym wydano do czytania książek 13,275.

(a) Towarzystwo śpiewacze „Lira” zwołuje w dniu 26 b. m. o godz. 6 ej wieczorem w lokalu własnym (Mikołajewska 11), nadzwyczajne zebranie ogólne, w celu ponownego dokonania wyboru zarządu, z powodu złożenia mandatu przez niektórych członków.

Zebranie będzie prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

(a) Sprawy budowlane. W ubiegłą sobotę komisja techniczno-budowlana pod przewodnictwem prezydenta m. Łodzi rz. r. st. Piętkowskiego, na skutek przedstawienia przez II-gie Towarzystwo pożyczkowo-oszczędnościowe planów do odbudowania gmachu przy ul. Andrzeja 3, stwierdziła na miejscu, że wszystkie ściany na planie wykonany przez budowniczego warszawskiego p. Pauczykiewicza, są wykazane jako nowe, tymczasem kierujący robotami inżynier p. K. Stebeliski objaśnił, że przy budowie nowego gmachu mają być użyte stare fundamenty i niektóre z pozostałych ścian.

Komisja wobec tego zwróciła Towarzystwu plany, polecając odpowiednio je przerobić.

— Wczoraj komisja techniczno-budowlana, pod przewodnictwem wice prezydenta p. Andrejewa dokonała oględzin nieruchomości przy ulicy Widzewskiej № 159, skutkiem odezwy władz policyjnych, obejrzała drewniane szopy, przeznaczone na nocleg dla robotników przybyłych z gubernii lubelskiej i stwierdziła, że spanie odbywa się na narach, pieców, ani rozrzuconej słomy nie znaleziono; nie zachodzi więc obawa niebezpieczeństwa pod względem pożaru.

W jednym z drewnianych budynków urządzono bez pozwolenia ręczną ślusarnię, którą komisja poleciła natychmiast usunąć, a właściciela pociągnąć do odpowiedzialności.

(a) Z Towarzystwa „Wiedza”. Gubernator piotrkowski zezwolił na na otwarcie biblioteki i czytelnii, dla której lokal wynajęty będzie w śródmieściu, przy ulicy Piotrkowskiej.

Przypominamy, że w lokalu „Wiedzy” (Rozwadowska 15) mieści się biblioteka imienia Stebelskich, która czynna jest w dni powszednie od godz. 6 do 8 wiecz., a w niedzielę i święta od 1 do 3 ej po poł., za opłatą po 5 kop. miesięcznie. Wypożyczalnia liczy obecnie przeszło 2000 czytelników.

(a) Związek pracowników piekarskich przypomina wszystkim stowarzyszonym, że z powodu uroczystości Bożego Ciała, we czwartek dnia 26 b. m. w myśl prawa obowiązującego o wypoczynku świątecznym praca w piekarniach powinna być przerwana, a zgodnie z regulaminem zatwierdzonym na zebraniu ogólnym w dniu 5 grudnia 1909 r. zajęcia skończyć się winno we czwartek rano o godz. 6-ej.

W razie zmuszania do pracy przez majstrów pod groźbą wydalenia, czeladź winna się zwrócić do biura związku, w celu pociągnięcia właścicieli do odpowiedzialności.

Pożądanem jest, aby czeladnicy zebrali się liczenie na procesję Bożego Ciała pod chorągiew cechową.

(a) Nowe organizacje. Zarząd Stowarzyszenia pracowników handlowych zaprojektował: zorganizowanie wzajemnego ubezpieczenia członków na wypadek śmierci, zorganizowanie bezpłatnej pomocy lekarskiej oraz utworzenie klubu. Dla wprowadzenia w życie tych projektów proponuje zmianę odnosnych artykułów ustawy.

(f) Na Pogotowie ratunkowe. W nadchodzącą niedzielę dnia 29 b. m., dorocznym zwyczajem Pogotowie ratunkowe urządzi w Helenowie zabawę o programie bardzo urozmaiconym, do czego przyczynią się: ogród oświetlony lampionami, „Krakowskie wesele” pod wodzą p. Majewskiego w budynku na stawie, orkiestry, confetti i t. d. Oprócz tego wiele niespodzianek.

Łodzianie, tak często korzystający z pomocy Pogotowia, a tak mało wywdzięczający ma się za jego pracę, że kierownicy tej instytucji dobrze muszą łamać głowy, by koniec z końcem związać, powinni tłumnie pospieszyć, by chociaż w ten sposób zasilić skromne fundusze Pogotowia. W przyszłą niedzielę winniśmy wszyscy spotkać się w Helenowie, a z pewnością nie będziemy mieli powodu skarżyć się na źle przepędzony czas!

(a) Tow. rzemieślnicze śpiewacze „Lira” organizuje w dniu 29 b. m. majówkę w lesie tuszyńskim. Wyjazd na wozach umajonych o godzinie 8-ej rano z lokalu „Liry” (Mikołajewska № 11). Przygotowano mnóstwo niespodzianek, między innymi kosze szczęścia, w których jeden z biletów pozwoli wybrańcowi fortuny posiadać gramofon, wartości 40 rb., strzelnica dla pań z nagrodą, zabawa dziecięca i t. p. Do tańca sprowadzona będzie orkiestra. Będzie też i bufet.

Bilety wejściowe z przejazdem 1 rb., dla dzieci do 10 lat 30 kop., do 16-tu 50 kop. Bilety nabywać można w lokalu „Liry” codziennie od 8-ej do 10-ej wieczorem do piątku włącznie (dnia 27 b. m.).

(a) Z żydowskiego Towarz. dobroczynności. W ubiegłą sobotę, o godz. 9-ej wieczorem, w lokalu przy ul. Zachodniej № 20, odbyło się zwołane w drugim terminie ogólne zebranie roczne członków żydowskiego Towarzystwa dobroczynności. Zajął je prezes zarządu p. Jakób Hertz, na wniosek którego uczczono przez powstanie z miejsc pamięć zmarłej Elizy Orzeszkowej, jako wielkiej bojowniczkii na polu miłosierdzia ludzkiego. W ten sam sposób uczczono pamięć zmarłych członków Stowarzyszenia.

Na przewodniczącego powołano d-ra Ludwika Przedborskiego, który zaprosił na asesorów pp. d-ra Braudego i Artura Goldstadta, a na sekretarza d-ra Pańskiego.

Sprawozdanie z dziesięcioletniej działalności oraz za rok ubiegły 1909 odczytał sekretarz Towarzystwa p. N. Koltoński, który też udzielał różnych informacji na zapytania członków.

Sprawozdanie jak i budżet na rok 1910, przewidujący w dochodach 50,850 rb., a w rozchodach 53,610 rb., ogólne zebranie zatwierdziło.

Udzielono zarządowi pełnomocnictwa w sprawie budowy szpitala dla obłąkanych, mającej się rozpocząć w lecie roku bieżącego, z prawem przełania tego pełnomocnictwa na komitet centralny.

Do zarządu wybrano przez aklamację ponownie: pp. Jakóba Herta, R. Lipszyca, E. Szykiera, N. Kopela.

Do komisji rewizyjnej pp. Adolfa Bauma, Leopolda Rozenbauma, adw. prz. St. Dobranickiego, Artura Goldstadta i Izidora Muszkata.

(a) W sprawie biura emigracyjnego odbyło się w lokalu przy ul. Zachodniej № 62 zebranie zwołane przez inicjatora p. Juliusza Rosenthala. Obecnych było 30 osób. Przewodniczył dr. Maksymilian Cohn. Postanowiono rozpocząć działalność biura, które wydawać będzie bezpłatnie informacje emigrantom, dotyczące miejscowości imigracji oraz sposoby podróży.

Budżet wydań na rok 1910 określono na 3,500 rubli. Towarzystwo kolonizacyjne „Ica” w Paryżu przyrzekło pokryć połowę wydatków. Uchwalone wydać 5,000 odezw do ludności żydowskiej w Łodzi i okolicach, w celu uświadomienia o działalności biura.

Ponieważ emigranci żydzi, przybywający do Stanów Zjednoczonych, a nie posiadający wymaganych warunków, zarówno pod względem fizycznym jak i materialnym, zmuszeni są wracać i znajdują się położeniu bez wyjścia, bez środków do życia, przeto p. Juliusz Rosenthal, jako przedstawiciel niemieckiego Towarzystwa pomocy żydom, oświadczył, iż wyjedna fundusz na stałe zapomogi dla tych nieszczęśliwych.

Do komitetu biura, które otwarte ma być dnia 30 b. m., wybrani zostali pp.: dr. Maksymilian Cohn, adw. przys. Michał Kohn, Juliusz Rosenthal, K. Gilwan, Gustaw Lindenfeld (kasyer), Izidor Szwarzman (sekretarz).



(x) **Za Stowarzyszenia wzajemnej pomocy nauczycieli żydów.** Zapowiedziana na nadchodzącą sobotę konferencja na temat „Ludowe ogrody dziecięce“ z powodu choroby referentki zostaje odłożoną do jesieni.

(a) **Kolonie letnie.** Wczoraj komitet kolonii letnich wyznania mojżeszowego wysłał na wieś do Krzyżówki 50 słabowitych chłopców. Na stanowisko starszej dozoreczni na kolonii, powołano p. M. Blumenthal.

(a) **Z więzienia łódzkiego.** Dotychczasowy urzędnik piotrkowskiego rządu gubernialnego, radca tytularny Czaszow delegowany został dla pełnienia obowiązków pomocnika naczelnika więzienia łódzkiego.

(a) **Ze szkoły dentystycznej.** Przybył dziś inspektor urzędu lekarskiego gubernialnego r. st. Slietow, aby być obecnym na egzaminach w szkole dentystycznej A. Żadewicza. Do egzaminów stanęło 60 słuchaczy z drugiego semestru, 9 z czwartego semestru.

(f) **Roztrwonienie.** Zarządzający znaną tutaj firmą „G. Ponizowski“ Lejba Hofman, zawiadomił policję, że współwłaściciele fabryki mechanicznej Kopelewicz i Szlamowicz (Zielona 5), roztrwonili dawany im w różnych czasach do wyrobu bluzek perkal wartości 10,000 rb.

(x) **Próba.** Dyrektor „Lutni“ presji za naszym pośrednictwem wszystkich pp. członków towarzystw „Lutnia“, „Lira“, „Arfa“, „Harmonia“, członków chórów kościoła św. Krzyża biorących czynny udział w śpiewach w czwartek w dzień Bożego Ciała do sali „Lutni“ (Piotrkowska 108) na generalną próbę, dziś punktualnie na godz. 9 wieczorem.

(x) **Ze straży.** W środę, dnia 25 maja, o godzinie 6 i pół wieczorem odbędą się ćwiczenia IV oddziału łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

(x) **Sprostowanie.** W jednej ze spraw, opisanych w poniedziałkowym numerze „Rozwoju“ pod tytułem „Z sądów“, zaszła pomyłka.

Opis sprawy powinien brzmieć, jak następuje: Zjazd sędziów pokoju zatwierdził wyrok sędziego 3-go rewiru, skazujący Mendla Ptaka i Carkę Jakóbowiczową na 1 miesiąc aresztu za nabywanie towaru, systematycznie kradzionego z fabryki Bledermanna. Oskarżycielem był zarządzający tą fabryką, p. Jan Zundel.

(p) **Pogotowie ratunkowe** wczoraj pomiędzy innymi wzywano do następujących wypadków:

— Ogólnemu osłabieniu uległy cztery osoby, z których jedną odwieziono do szpitala Poznańskich, jedną do mieszkania na ul. Zakątną.

— O godz. 5 po poł., na ul. Staro-Zarzewskiej nr. 70 w fabryce Hermana i Brauna robotnik tejże fabryki, Józef Dublewski, lat 19, wsiadł na winda, idącą w górę i wychylił głowę, która, zawadzivszy o belkę, literalnie zgruchotała została. Przybyły lekarz Pogotowia stwierdził śmierć.

(a) **Kradzieże.** Do mieszkania Witalisa Leszewskiego, przy ul. Składowej nr. 14, dostał się przez przylegającą spizarnię za pomocą wylamania ściany Stanisław Ochmański, który skradł 70 rb. gotówką. Ochmańskiego aresztowano.

(a) **Samobójstwo.** W lesie miejskim, po za gmachem składów monopolowych, znaleziono zwłoki 26 letniego Franciszka Poppa. Jak stwie dzono, Popp pozabawił się życia przez powieszenie. W ostatnich czasach pozostawał on bez zajęcia i oddał się pijanństwu.

(a) **Przejechanie.** Dziś, o godz. 11 rano, na ul. Włodzimierskiej wóz natechał na półtrzeciurocznego syna robotnika, Leosia Orłowskiego. Dziecko uległo lekkiemu okaleczeniu. Zabrał je rodzica do domu, po udzieleniu pomocy przez lekarza Pogotowia.

(a) **Przez zemstę.** Dziś w fabryce Wikkego, przy ul. Misza, robotnica, 16 letnia Frieda Gut, oblała przez zemstę kwasem karbolowym, uległa oparzeniu twarzy i rąk. Chorą, po opatrunku, przewieziono do domu.

(x) **Zgierz.** Uroczystości obchodzono w mieście naszym dzień koronacji Matki Boskiej Częstochowskiej. Już od samego rana lud wierny przepiełniał świątynie, modląc się gorąco przed pięknie udekorowanym obrazem Matki Bożej.

Sumę z wystawieniem Najświętszego Sakramentu odprawił proboszcz miejscowy ks. Michał Stefański.

Kazanie okolicznościowe wygłosił ks. Markiewicz, wikaryusz miejscowy.

Podczas nabożeństwa chór pod dyrekcją p. Kopcńskiego wykonał pieńia religijne.

W nabożeństwie wzięły udział wszystkie cechy miejscowe.

Po śleszporach, aż do późnej godziny, śpiewano w kościele pieśni do Matki Najświętszej, a na cmentarzu kościelnym przy umajonej kwiatami figurze Matki Boskiej, grała orkiestra miejscowa pieśni do M. Bożej i puszczano rakiety.

Nastrój uroczysty panował w całym mieście.

(a) **Zajście.** Onegdaj do mieszkania Ziółkowskiej w Dąbrówce Wielkiej, gminy Lucmierz, przyszedł kuzyn jej Walenty Józwiak i zażądał wydania 50 rb., a gdy Ziółkowska tłumaczyła się brakiem pieniędzy, J. zamknął drzwi i zaczął ją bić tak, że nieszczęśliwa straciła przytomność. Gdy nadbiegli sąsiedzi i dostali się do mieszkania, J. wyskoczył oknem i zbiegł.

Sprawę tę skierowano do sędziego śledczego 8 rewiru pow. łódzkiego.

(a) **Epizostya.** W majątku Solca Wielka, gm. Tkaczew, pow. łęczyckiego, bydło zapada na zapalenie płuc.

## SZTUKA I PIŚMIENICTWO.

(Bemol). W niedzielę, o godz. 3 po południu Szkoła handlowa łódzkiego Tow. szerzenia wiedzy handlowej urządziła dla swoich wychowanców podwieczorek muzyczny z deklamacyami. Salę przy ulicy Długiej № 45 zapełnili młodzi słuchacze. Wieczorek ten poświęcono pamięci Fryderyka Chopina. Wykonawcami byli wyłącznie uczniowie szkoły.

Obecni na wieczorku członkowie rady, zarządu i nauczyciele szkoły z prawdziwym zainteresowaniem śledzili popisy młodych solistów i nad wyraz zdziwieni byli wykonaniem poszczególnych numerów obfitego programu.

Na początek jeden z uczniów wyższej klasy streścił w swoim opracowaniu krótki życiorys Fryderyka Chopina, dalej inni mówili o charakterystyce mazurków; była również solowa gra na fortepianie, deklamacje różnego rodzaju, między innymi bardzo udatnie był wypowiedziany przy akompaniamencie marsza żałobnego Chopina, piękny wiersz Ujejskiego. Wszystkie te solowe produkcje szły bardzo składnie, były sumiennie i dobrze przygotowane, wywarły na słuchaczach bardzo miłe i sympatyczne wrażenie. Najwięcej podobało się wystąpienie chóru szkolnego, który około 10 różnych pieśni ludowych, Chopina, Noskowskiego i Webera wybornie wykonał pod wytrawną ręką pedagoga, dyr. Alojzego Dworzaczka. Młodemu i licznemu zespołowi, śpiewającemu bądź to jednogłośnie, bądź dwugłośnie, nie szczędzono hucznych oklasków.

Około dwóch godzin trwał podwieczorek, z nim program wyczerpano. Zwierzchnikom szkoły należą się słowa gorącego uznania za urządzenie tak szlachetnej dla uczniów rozrywki, oraz za kilka miłe spędzonych chwil z młodzieżą razem, które pozostaną na długo w jej pamięci.

Z prawdziwym żalem młodzież rozchodziła się do domu, przepiękna świeżo otrzymanymi wrażeniami i zadowoleniem.

## Z WARSZAWY.

\* **Kary prasowe.**

Onegdajszy numer dziennika „Swobodnoje Slowo“ został skonfiskowany, dziennik zaś zawieszony, a redaktorowi tegoż wytoczono sprawę sądową.

— «Kuryer Poranny» został skazany drogą administracyjną na 50 rubli kary.

\* **Nowy dziennik.**

Wczoraj ukazał się pierwszy numer nowego dziennika rosyjskiego p. t. „Warszawskoje Slowo“.

\* **Sprawa karna.**

«Warsz. Dniownik» ogłasza komunikat senatora Neidhardta o wytoczeniu sprawy karnej dozorecy cmentarza na Bródnie, b. podpułkownikowi Hermanowi, oraz pomocnikowi dozorecy cmentarza powązkowskiego, Rutkowskiemu, i ogrodnikowi tegoż cmentarza, Józefowi Czapskiemu, za nadużycia służbowe, a pierwszym dwom prócz tego za fałszerstwa i roztrwonienie powierzonego im mienia publicznego. Jednocześnie wszystkich trzech usunięto z zajmowanych posad.

\* **Jubileusz dr. Dobrzyckiego.**

Specjalnie zawiązany komitet organizuje na d. 28 b. m. uroczysty obchód półwiekowego jubileuszu działalności dr. Henryka Dobrzyckiego. Obchód odbędzie się w lokalu Stow. lekarzy polskich, Widok 23, i rozpocznie się o godzinie 8 wieczorem.

Program jego już ustalono i obejmuje on przemówienia: prezesa komitetu, red. Konrada Olchowicza, oraz przedstawicieli Tow. lekarskie-

go higienicznego, Sanatorium w Rudcu, Zachęty do sztuk pięknych, muzycznego, zamku Piaskowej Skaly, Stow. lekarzy polskich, redakcyi „Zdrowia“, „Gazety lekarskiej“, „Medycyny“ i „Kroniki lekarskiej“ wreszcie wręczenie jubilatowi zebranego funduszu do jego uznania.

\* **O dzieła malarskie Wyspiańskiego.**

Od profesora Wincentego Trojanowskiego otrzymujemy list następujący:

„Przez pośrednictwo prasy polskiej zwracam się jeszcze raz do posiadających dzieła malarskie Wyspiańskiego, aby zechcieli jaknajszybciej nadać mi ich opis z wyszczególnieniem rodzaju dzieła, daty wykonania, miejsca nabycia (czy przez pośrednictwo którego z naszych Towarzystw artystycznych, czy wprost od autora lub osób trzecich), a to w celu ułożenia w pracy mojej o Wyspiańskim możliwie kompletnego katalogu dzieł tego znakomitego artysty.

W interesie każdego szczęśliwego posiadacza leży, aby będące jego własnością dzieło było zakatalogowane. Adres: Warszawa, Wspólna № 36.

\* **Kometa Halleya.**

W celu obserwacji komety Halleya, zarząd żeglugi M. Fajansa wysłać będzie przez cały tydzień bieżący parostatki na wycieczki o godz. 8 min. 45 wieczorem. Profesor W. Jezierski udzielać będzie podczas wycieczek objaśnień, dotyczących komety, oraz planet Marsa i Jowisza.

## TELEGRAMY.

**Płock, 24 maja. (Wl.)** Wczoraj nad miastem i okolicą przeszła silna burza w promieniach 60 wiorst.

Pioruny, o ile dotąd wiadomo, zabiły czterech ludzi.

Wydarzyły się liczne pożary.

**Warszawa, 24 maja. (Wl.)** Wczoraj wieczorem zderzyły się pomiędzy Markami a Wisłą pociąg towarowy z manewrującym parowozem; trzy wagony towarowe rozbite.

Siedem osób ze służby kolejowej zostało poszwankowanych.

Ciężej potłuczonych przewieziono do szpitala na Pradze.

**Kraków, 23 maja. (P.)** W uniwersytecie Jagiellońskim zapowiedziano na poniedziałek pierwszy wykład profesora literatury polskiej, Ignacego Chrzanowskiego.

**Kraków, 23 maja. (Wl.)** Miasto Zagrzeb zawiadomiło prezydium rady m. Krakowa, że weźmie udział w obchodzie rocznicy zwycięstwa pod Grunwaldem.

**Wiedeń, 23 maja. (Wl.)** „Slawische Korrespondenz“ donosi, że klub rusiński nie zgodzi się żadną miarą na ustawowe uznanie polskiego charakteru lwowskiego uniwersytetu przed aktywaniem samostnego uniwersytetu ukraińskiego.

**Lwów, 23 maja. (Wl.)** Na zjeździe członków stronnictwa narodowo-demokratycznego przyjęto oświadczenie prezesa Koła polskiego, d-ra Stanisława Głabińskiego. Uchwalono wezwać do opozycji przeciw systemowi rządu krajowego, który poświęca interesy narodowe na rzecz wrogiemu polakom stronnictwa ukraińskiego, demoralizując życie publiczne narodu.

**Lwów, 23 maja. (P.)** Wystawę sztuki otworzył wiceprezydent miasta, dr. Tadeusz Rutowski, w obecności marszałka kraju, Stanisława hr. Badeniego i licznej publiczności.

**Wilno, 23 maja. (Wl.)** Wczoraj o godzinie 10 we wszystkich kościołach dzwoniło we wszystkie dzwony z powodu odbywającej się na Jasnej Górze koronacji Obrazu Matki Boskiej. We wszystkich kościołach odbyły się nabożeństwa uroczyste, wygłaszano kazania, śpiewano litanię, antyfonę i „Te Deum“. Kościoły były przepięknie.

**Wiedeń, 23 maja. (Wl.)** Dziś w sądzie wojennym rozpoczęła się sprawa Hofrichtera.

**Paryż, 23 maja. (Wl.)** Podczas wczorajszego aktu poświęcenia pomnika poległych członków Komuny, doszło do krwawych starć manifestantów z policją. Wielu policyantów porażono nożami i łaskami.

**Wiedeń, 23 go maja. (Wl.)** Turecki następca tronu w powrocie z Londynu złoży wizytę cesarzowi Franciszkowi Józefowi w Budapeszcie. Wia-



domość ta żywo jest komentowana przez dyplomację, zwłaszcza, że nie slychać o wizycie następcy tronu tureckiego w Petersburgu. Arcyksiążę Franciszek Ferdynand odwiedzi niebawem nawzajem sultana.

**Paryż, 23 maja. (Wl.)** „Echo“ donosi: Austriacki następca tronu, arcyksiążę Franciszek Ferdynand, niezadowolony ze szczegółów ceremoniału podczas pogrzebu króla Edwarda, wyjechał z Londynu prędzej, niż pierwotnie zamierzał.

**Paryż, 23 maja. (Wl.)** Półurzędowy „Temps“ podnosi szczegóły rozmowy cesarza Wilhelma z ministrem spraw zagranicznych, Pichonem.

W rozmowie obaj oni wyrazili obopólną wiarę w przyszłość pokoju, operując się na uczciwych tranzakcjach. Francja i Niemcy w ciągu kilku ostatnich miesięcy zrobiły wiele: dawały one dowody harmonii, nie naruszając własnej godności ani interesów.

**Paryż, 23 maja. (P.)** Z różnych miejscowości położonych nad górą Loarą, Marną i Tarną donoszą o strasznych burzach i ulewach.

**Bruksela, 23 maja. (P.)** W wyborach celem uzupełnienia posłów do izby belgijskiej wybrano 49 katolików, 23 liberalów, 13 socjalistów, którzy otrzymali przewagę nad katolikami o 1 miejsce.

**Kopenhaga, 23 maja. (P.)** Na naradzie ministrów, prezes ministrów otrzymał upoważnienie wręczenia królowi dymisy gabinetu, natychmiast po jego powrocie z Londynu.

**Konstantynopol, 23 maja. (P.)** Wojsko tureckie bez oporu zajęło Dyakowice.

**Iskib, 23 maja. (Wl.)** Albańczycy zaczynają w wielu miejscowościach wydawać broń.

**Saloniki, 23 maja. (Wl.)** W Mitrowicy ogłoszono stan wojenny.

**Ateny, 23 maja. (Wl.)** W kołach dyplomatycznych przeważa przekonanie, że stan sprawy kretenskiej nigdy nie był tak groźny, jak obecnie. Konstytucja jest dla Grecji bardzo niepomysłna.

**Teheran, 23 maja. (P.)** Mianowani ministrami: sprawiedliwości — Sirdaz Manruz, handlu — Muszirdowle, poczt i telegrafów — Mutamidichan. Medżilis postanowił odpowiedzialne stanowiska w ministeryum spraw zagranicznych powierzyć deputowanym. Deputowany Wericzo mianowany dyrektorem wydziału angielskiego w ministeryum, Hassan Alichan mianowany dyrektorem korespondencji z innymi poselstwami, oprócz rosyjskiego.

**Tehran, 23 maja. (P.)** Do medżylisu wniesiono projekt delegowania trzech oficerów do Niemiec w celu zakupu 300,000 karabinów dla armii perskiej.

**Sa'oni, 23-go maja. (P.)** Z rozporządzenia Machmuda Szefketa skonfiskowano albańczykom broń.

**Saloniki, 23 maja. (P.)** Oddział albański, złożony ze 150 ludzi, pojawił się w górach Kruzewskich.

**Konstantynopol, 23 maja. (Wl.)** Uwzięziony korespondent „Ikdamu“ jest albańczykiem. Znalaziono przy nim kompromitującą go listę. Albańczycy oświadczają podobno, że gotowi są złożyć broń.

**Konstantynopol, 23 maja. (Wl.)** Odplynięcie floty tureckiej na morze Śródziemne zostało odroczone. Flota manewruje tymczasem na morzu Marmora.

**Paryż, 23 maja. (Wl.)** Wybory do senatu w Hiszpanii dały wynik następujący: wybrano 103 senatorów rządowych, 41 konserwatystów, czterech republikanów i czterech karlistów.

**Paryż, 23 maja. (P.)** Agencja Havasa donosi: Komisarze, mianowani w końcu r. z. z powodu zajęcia na granicy Tripolisu, podpisali w dniu 19 maja ugodę, regulującą linię graniczną. Uгода zabezpiecza potrzeby ekonomiczne Tripolisu na południu i usuwa przyczyny nieporozumień pomiędzy Francją a Turcją, co do terytoriów leżących po za Tuniszem.

**Petersburg, 23 maja. (P.)** Otwarto tu 15 zjazd przemysłowców górniczych z Urala.

**Petersburg, 23 maja. (P.)** Departament rolnictwa na koszt kształcenia włościan w rolnictwie w roku przyszłym przeznaczył w budżecie swoim milion rubli.

**Petersburg, 23 maja. (P.)** Zezwolono na zjazd artystów malarzy w Odesie, w czerwcu, podczas wystawy przemysłowo-artystycznej.

**Petersburg, 23 maja. (Wl.)** „Riecz“ donosi: Senat pozostawił bez skutku skargi na odmowę zarejestrowania Tow. oświatowego w Warszawie, takiegoż stowarzyszenia w Radomiu i kursów dla analfabetów w Piotrkowie; zatwierdził zaś zamknięcie Towarzystwa wpisów szkolnych i łódzkiego Stowarzyszenia „Jedność“ oraz stowarzyszenia „Oświata“ w Mińsku litewskim.

**Heisingfors, 23 maja. (P.)** Dyrektor północnego banku akcyjnego w Hejnole został aresztowany o roztrwonienie 120,000 marek.

**Z ostatniej chwili.**

**Londyn, 24 maja. (Wl.)** Dziś rano odjechał cesarz Wilhelm z Londynu. Pożegnanie monarchów miało charakter czysto prywatny.

**Berlin, 24 maja. (Wl.)** Wczoraj wieczorem wyjechał awiator Frei na aeroplanie Farmana do Johannisthalu. Przeleciał nad głównymi ulicami Berlina na 400 metrów wysokości i powrócił na miejsce wzlotu po 38 minutach.

**Berlin, 24 maja. (Wl.)** Korespondent petersburski „Berliner Tageblattu“ dowiaduje się, że do ministra Kokowcewa przybyła grupa fabrykantów z Królestwa Polskiego ze skargą na działalność rewizyjną senatora Neidhardta. Fabrykanci skarżą się, że rewizje domowe odbywały się u tych fabrykantów, którzy z dostawami do intendenty nie mieli żadnej styczności. Korespondent dodał od siebie, że z powodu sil-

nego antagonizmu pomiędzy Kokowcewem a Stolypinem skargi te Kokowcew przyjął sympatycznie.

(Doniesienie korespondenta «Berl. Tagebl.» wyraża nam się tendencyjnie ubarwionem, jeżeli nie wręcz zmyślonem. Red. „Rozwoju“).

**Berlin, 24 maja. (Wl.)** Berlińskie pisma wolnomyślne omawiają audyencyę namiestnika Alzacy u Hollwega i konstatują, że w Alzacji zostanie prawdopodobnie zaprowadzone do przyszłego sejmku czteroprzymiotnikowe prawo wyborcze.

**Berlin, 24 maja. (Wl.)** „Ostmarkenverein“ wydał odezwę, wzywającą Niemców do składek na fundusz tannenberski. Odezwa ubolewa, że patriotyzm niemiecki nie stoi na wysokości zadania, bo składki napływają bardzo skąpo, w przeciwieństwie do Polaków, którzy na swój dar grunwaldzki zebrali już krociowe sumy, podczas, kiedy lista składek funduszu tannenberskiego nie przenosi 12 tysięcy marek. Druga to już odezwa w ciągu krótkiego czasu.

**Petersburg, 23 maja. (Wl.)** Senat odrzucił prośbę o przywrócenie Towarzystwa włóknistego „Jedność“, zamkniętego z rozporządzenia p. gubernatora piotrkowskiego.

**Ciechocinek, 23 maja. (Wl.)** Rozpoczął się tu sezon kuracyjny nabożeństwem.

**O FIARY.**

Pozostawione do mojej dyspozycji przez p. A. Tybera rubli 50, przeznaczam po połowie na Szkołę rzemieślniczą i Pogotowie ratunkowe.

E. Koczanowicz  
komendant straży ogniowej miejskiej.



1077-11

**Drobne ogłoszenia.**

**A.A.A.** Inteligentne francuzki, nauczycielki, nauczycieli z różnym stopniem wykształcenia na wyjazd na lato poleca Biuro Adamowiczowej, Piotrkowska 103. 2700-5w4

Abym zaraz, rozprzedam tani piękne obrazy, otomanę, tremo, szafę, łóżka, materace, stół, krzesła, zegar, biurko duze, różne drobiazgi. Ulica Główna № 9, mieszka 2 3 22-1

Bryczka warszawska, elegancka nowa, tani do sprzedania. Wiadomość rzeźni miejskiej u stangreta Józefa. 3046 3 3

Do wynajęcia pokój umiarkowany kawalerski, ul. Widzewska № 109, m. 16, front. 3139-1

Do sprzedania dwa magle z powodu słabości, ul. Wólczańska № 137. 3138-1

Fabryka piekarska w dobrym punkcie zaraz do sprzedania Franciszkańska № 5. 3051-3-3

Gramofon ob. zymy, 50 płyt, sprzedam za bezcen Panska № 93-26 3069-2-3

Jestem samotny, mam lat 28, umiem czytać i pisać po polsku i rosyjsku oraz rachować, potrzebuje posady. Oferty w adm. „Rozwoju“ pod „Poszukuje“. 3109-1

Kawiarnia z dwoma bilardami zaraz do sprzedania z powodu wyjazdu. Długa 93. 3143-3es-1

Kobieta w srodę m. wieku umiarkująca gotować poszukuje posady za gospodynię, albo na przychodnią do samotnej lub samotnego, posiada dobre świadectwa. Ulica Rawska № 6, m. 23. 3131

Letnie mieszkanie z kapłanami rzeczonymi są do wynajęcia. Wiadomość: Mikołajewska nr. 95 w kacie. 3093-3 3

Likwidując interes wyprzedaje różne rzeczy tapicersko stolarskie po cenach kosztu Piotrkowska № 183 w magazynie mebl. 2500-13.7

Maszyny 2 Singera prawie nowe, bębnowa i pierścieniowa i maszyna za 18 rubli do sprzedania. Konstantynowska 7 m. 16 204w20cs18

Mieszkanca wspólnego z przyzwolną panią lub pomieszczenia przy wdowie poszukują. Adresy składają w „Rozwoju“ pod „Kroczym“. 3081-4-2

Okazyjnie niedrogo biurko dębowe do sprzedania Przejazd 70 m 17. 3065-3-3

Potrzebna chemiczarka. Wiadomość: Widzewska 39 3085 3 2

Plac do sprzedania rogowy. Radogoszcz róg Wspólnej i Długiej. Wiadomość: ulica Bratera № 8, Lls. 3145-2-1

Potrzebne zdolne podręczne i uczennice. Konstantynowska 49 m 2. 3093-2-2

Potrzebni robotnicy: pałacz i młyniarz z chemicznych i mydlarskich fabryk, stolarz, chłopiec-posługacz kantorowy. Tylko do 8 rano i od 7-7½, wieczorem. Skwerowa 18 (8a). Świadectwa konieczne. 3095-3-2

Potrzebne prasowaczki. Główna № 9 3089-2 2

Potrzebny chłopiec ładnie i biele piszący. Wiadomość w „Rozwoju“. 3098 3 2

Potrzebna dziewczyna do służby, od lat 15 do 18. Adres Krótka № 8 m. 13. 3102-2 2

Potrzebne zaraz panny do pracowni sukien Janiny. Konstantynowska № 63 3101-2-2

Potrzebne podręczne do krańcowieczny. Główna 42 m 21. 3 00-2-3

Pokój przy rodzinnym dla młodej osoby do wynajęcia. Wiadomość Konstantynowska 6 m. 8 3105-3-2

Potrzebni chłopcy i szewcy do fabryki pantofli. Drowawska 61 m 10 3074-3-3

Potrzebne są zdolne staniczarki podręczne. Rozwadowska 6 m 5 3061-3-3

Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia, Piotrkowska № 261, mieszka 40. 3129-3-1

Potrzebna zdolna chemiczarka Wólczańska 94. 3108-3-1

Potrzebni zdolni czeladzie stolarscy do budowlanych robót Widzewska 146. 3123-3-1

Poszukuję stałego miejsca do dzieci z szyciem. Oferty w adm. „Rozwoju“ pod lit. „A. F.“ 3125-2-1

Potrzebne zdolne panny do szycia. Wiadomość: Szosa Pablińska № 16, sklep 3140-2-1

Potrzebne zdolne spólniczarki. Wiadomość: ul. Dzielna № 7. 3 42-3-1

Potrzebna panna do dzieci i gospodarstwa, znająca szycie. Rokleńska 24, piekarnia 3136 2 1

Potrzebna zdolna prasowaczka ul. Kamienna № 2 3119-3 1

Poszukuje panny do dzieci umiarkującej szycie, na wyjazd. Wiadomość: Wólczańska № 37, mieszkanie 23 3114-1

Potrzebny roznosiciel gazet ul. Piotrkowska 81 „Promień“. 3144-1

Potrzebny chłopiec starszy lat około 20, jako służący do apteki ul. Piotrkowska № 191 3146-2-1

Szycielka uczony z dobrymi świadectwami poszukuje posady maszynisty do maszyny gazowych i parowych, zna tokarstwo, kowalstwo i elektryczność. Oferty prozą składac „I. E.“ 3117-3-1

Potrzebna zdolna podręczna Miłkowska 29 3056-2

Służący inkasent, człowiek silny, z kaucją 100 rb potrzebny „Ekonomia“ Piotrkowska 7 zgłaszać się od 7-8 wieczorem. 3045-2-1

Zdolne prasowaczki mogą się zgłaszać do pralni „Progress“ przy ul. Snacerowej 40. 3058

Zaginiony chłopczyk 3-letni, na imię Stasio, blondyn, ubrany w granatowe ubranko. Rodzice proszą o odprowadzenie na ulicę Sosnowa № 19 m 18 31 6-1

Zakład dekoracyjno-malarski Bolesław i S-ka Łódź, ulica Długa Nr. 93, przyjmuje wszelkie roboty w zakresie malarstwa i tapetiarstwa wchodzące po cenach przystępnych 3120-3 1

Zaginiona dziewczynka 3 letnia blondynka, ubrana w sukienkę różową, buciki czarne, kapeluszyk biały z czerwonymi kokardami, imię jej Mania. Proszę odprowadzić na ulicę Wilczą Nr. 22, Józef Heleniak. 3113-1

Zdolni szycielki mogą się zgłosić oraz chłopcy do terminu Piotrkowska Nr. 117. 3121-3 1

Z pary kont i uprząd do sprzedania. Wiadomość u stróża, staro Zarzawska 65. 3111 3-1

Zaginiony bilet wojskowy na imię Stefana Ptaszka wydany z 59 Lublińskiego pułku. 3043 3 3



# LANDLOWO-PRZEMYSŁOWE TOWARZYSTWO WZAJEMNEGO KREDYTU W ŁODZI

(Pasaż Majera № 10)

dyskontuje **weksle**, wydaje **zaliczenia** na walory, dokonywa wszelkich innych operacji bankierskich, przyjmuje **kapitały** na lokację i płaci od nich od 3 $\frac{1}{2}$ % do 5 $\frac{1}{2}$ %. **Oszczędności** mogą być składane nawet w kwotach drobnych, poczynając od 1 rubla.

ZARZĄD:

A. Babicki, L. Jezierski,  
T. Konarzewski, C. J. Szaniawski.

1521-4

**"TERRA" PANORAMA Benedykta I. Wspaniałe ATENY**  
Ład pracki o świcie — Ruiny Akropolis — Słynny Partenon —  
Teatr Dionizosa — Wieża wicherów — Kapiele Faleron.  
Otwarta od 10 rano do 10 wiecz. Wstęp 15 kop, młodzież szkolna  
i dzieci 10 k. 1539 1-1

OGŁOSZENIE.

Zarząd Pabianickich 7-klasowych  
męskiej i żeńskiej Szkół Handlowych

niniejszem zawiadamiam, że egzaminy wstępne do wszystkich klas odbywać się będą w dniach od 1-go do 20-go czerwca oraz dnia 29, 30 i 31 sierpnia. — Podania na imię Dyrektora przyjmuje kancelarya Szkół.

1517-12-1

Dyrektor Szkoły: H. N. Lipski.

## Handlowo-Przemysłowe Towarzystwo Wzajemnego Kredytu w Łodzi Pasaż Majera № 10.

AKTYWA.

BILANS na dzień 1 maja 1910 roku

PASSYWA.

	Rb.	Kop.		Rb.	Kop.
Gotowizna w kasie . . . . .	22,072	79	Kapitał obrotowy 10% wnioski członków	133,765	—
Rachunki przekazowe . . . . .	59,589	08	„ zasobowy . . . . .	2,560	32
Udział w B-ku T-tw Spółdzielczych . . . . .	7,500	—	„ rezerwowo . . . . .	4,218	23
Papiery procent. kapitału zasobowego	2,577	15	Lokacje . . . . .	564,347	88
„ własne . . . . .	3,635	53	Korespondenci . . . . .	79,754	68
Skup weksli . . . . .	914,351	20	Kasa przezorności pracujących . . . . .	2,894	38
Pożyczki na zast. pap. procent. . . . .	3,868	60	Redyskonto weksli . . . . .	350,736	55
Specjalny rach. bież. zab. pap. procent.	1,504	16	10% wnioski do zwrotu . . . . .	200	—
Weksle u korespondentów . . . . .	43,812	12	Dywidenda niewypłacona . . . . .	4,066	37
Weksle protestowane . . . . .	5,719	23	5% podatek państwowy . . . . .	122	49
Korespondenci . . . . .	96,338	43	Sumy przechodnie . . . . .	2,167	38
Ruchomości i koszty organizacji . . . . .	3,197	02	Procenty i prowizya pobrane . . . . .	33,242	91
Koszty ulegające zwrotowi . . . . .	54	52	Zwrot sum odpis. na straty . . . . .	297	70
Koszty handlowe . . . . .	9,164	05			
Procenty i prowizya wypłacone . . . . .	9,989	91			
	1,183,373	89		1,183,373	89

ZARZĄD: A. Babicki, L. Jezierski, T. Konarzewski, C. J. Szaniawski.

1520

### Ogłoszenie.

Zarząd Drogi Żelaznej Fabr. Łódzkiej podaje do wiadomości, że niżej wymieniony bagaż i rzeczy zapomniane lub zagubione w obrębie drogi, a nieodebrane do dnia 1-go maja 1910 roku, będą przechowywane na stacyi Łódź-Fabryczna w ciągu 4-ch miesięcy od daty ogłoszenia, a następnie w razie nieodebrania, na zasadzie §§ 40 i 90 Ustawy Ogólnej Dróg Żelaznych Rosyjskich, będą sprzedane przez publiczną licytację:

**A.** Bagaże ze stacyi: Warszawa № 142, 980, 593, 732; Sosnowice № 649; Tomaszów № 1953; Grodno № 1417; Zasiengoff № 386; Częstochowa № 716 693; Aleksandrów № 233; Ostrowiec № 4323, Białystok № 3517, 3885; Mohylów № 220;

**B.** Rzeczy zagubione w obrębie st. Łódź Fabryczna: 2 laski parasol, pled, sakwojaż, kalosze, 2 czapki, 2 pudełka a w nich czapki. 1534-3-1

Teatr „Moderne”  
Ul. Krótka № 1.

DZIŚ! Nad program niezmiernie ważną nowość

Pogrzeb Króla Angielskiego

EDWARDA VII

Z powodu wyjazdu jest do przedania

SKLEP  
materiałów piśmiennych

w dobrym punkcie i na przystępnych warunkach. Wiadomość: Tow. Ubezpieczeń „Przezorność”, ul. Sw. Andrzeja № 16. 1536 3-1

Zarząd Stow. murarzy  
w Łodzi

podaje niniejszem do wiadomości, że w niedzielę, dnia 19 czerwca 1910 r., o godz. 2 po poł., w lokalu Stowarzyszenia przy ulicy Piotrkowskiej № 175, odbędzie się **ogólne Zebranie** celem rozważenia sprawy rozwiązania Związku, likwidacji jego majątku i wybrania 5 członków komisji likwidacyjnej. W razie nieudzielenia zebrania do skutku, odbędzie się ono dn. 3 lipca r. b., w tymże lokalu i o tejże godzinie i będzie prawomocne bez względu na liczbę obecnych 1537-1

W środę, dnia 25 r. b., o godz. 4-jej po poł., odbędzie się w sali Łódzkiego Towarzystwa Kredytowego przy ul. Średniej № 19

## Nadzwyczajne Ogólne Zebranie Członków Łódzkiego Chrześcijańskiego T-wa Dobroczytności

zwołane w powtórny terminie.

PORZĄDEK DZIENNY:

a) zaakceptowanie zmian i dopełnień §§ 2, 32 i 34 ustawy Towarzystwa;  
b) upoważnienie Zarządu do zaciągnięcia pożyczki w Łódzkim miejskim Towarzystwie Kredytowym, na nieruchomości Towarzystwa, znajdującą się przy ulicy Cmentarnej № 10, do wysokości rub. 8,000.

UWAGA: Przy wejściu na Ogólne Zebranie, Pp. członkowie proszeni są o łaskawe okazywanie nadesłanych im zaproszeń.

1533-1

ZARZĄD.

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa  
Wzajemnych Ubezpieczeń od Nieszczęśliwych Wypadków  
w Warszawie

ma zaszczyt prosić Pp. Członków Łódzkiego rejonu o przybycie na

Zebranie Przedwyborcze

odbyć się mające w Łodzi, dnia 25 maja r. b., o godzinie 8-jej wiecz., w sali Stowarzyszenia Techników przy ul. Piotrkowskiej № 260.

Odział Łódzki, Średnia 21. tel. 717.

1532-1

W IV-klasowej

## Szkole Handlowej Żeńskiej

C. Właszczyńskiej (ul. Zawadzka 9)

egzaminy wstępne dla nowowstępujących kandydatek zaczną się dnia 1-go czerwca. 1518 1

Pijcie przekonajcie się! Kefir Sanitas.

Łódź, ul. Krótka № 9.

Próba darmo — Ciężka dostawa do domu.

1529 2

### Introligator

dobry krajacz, potrzebny do zakładu drukarsko litograficznego. Oferty uprasza się składać pod lit. K. 100 w Adm. „Rozwoju”. 1526

Od 1-go lipca r. b. do wynajęcia

obszerny widny lokal

w domu trentowym, odpowiedni na składy i kantory. Wiadomość u właściciela, Dziecina № 13 1535-3-1

Potrzebny jest

### zdolny rysownik

planów budowlanych — Oferty uprasza się składać w administracji „Rozwoju” dnia № 100. 1531 3-1



# Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski Światło-leczniczy

D-rów L. Falka, Z. Golca, St. Jelnickiego  
WOLCZANSKA № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — płaca za poradę 60 kop.

Leczenie promieniami Roentgena, lampą Finsena i Kromayera. Prądy o wysokim napięciu (Arsonwalizacja). Elektroliza, masaż wibracyjny i leczenie gorącym powietrzem Kapiela elektryczne i sinusoidalne. Badanie krwi na syfilis i badanie mamek z wydawaniem świadectw. Godziny przyjęć od 8—9 r., od 11—11<sup>1/2</sup> pp. i od 7—8; w niedziele i święta od 8—10 rano i od 12<sup>1/2</sup> do 1<sup>1/2</sup> po południu. 2145r

## Centralna klinika chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. Konsultacja bezpłatnie. Wyrwanie zęba 15 kop. Plomba 35 kop. Sztuczny ząb 65 kop. Przeróbka i reparacja sztucznych zębów 50 kop. Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści. 536452

## Dr. med. LEYBERG

Krótką № 5. Choroby weneryczne, moczopłciowe i skórne. 1489r

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ (starszy) Telef. 17-14 Piotrkowska 103

Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjmuje od 8—11 r. od 5—8 pp. 1496r

## Dr. I. Lipszyc choroby dzieci.

Przyjmuje od 8—10 i od 4—6 pp WSCHODNIA № 45 294

Specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych

Przyjmuje codziennie od 8—1 w południe i od 4—8 wieczorem; w niedziele i święta od 9—2 w poł. 149r

## Dr. B. Rejt, ulica Średnia № 5.

## Dr. med. Aleksander FABIAN

Dyrektor Zakładu leczn. „Chojny” przyjmuje codziennie w Łodzi od 4—7 po południu, ul. Rzgowska № 3 (róg Górnego Rynku) 2251r Choroby nerwowe i wewnętrzne.

## Dr. H. Szumacher choroby weneryczne i skórne

Nawrot 2. przyjmuje od 8—10<sup>1/2</sup> i od 6—8. Po poł., panie od 5—6. W niedziele i święta od 8—11 r. 637r

## Dr. A. GROGLIK

Zielona 5. Choroby skóry i włosów (usuwanie zbędnych włosów za pomocą elektryki), weneryczne i dróg moczowych. Przyjmuje 8<sup>1/2</sup>—11<sup>1/2</sup> r. i 6—8 wiecz.; panie 5—6 wiecz. W niedziele i święta od godz. 9 do 12 rano. 1563-d

## Dr. Birencweig

ŚREDNIA № 3. Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Od 11—1 r. i od 3—7 w. 268r

## Dr. Rosenblatt

Choroby uszu, gardła i nosa. Piotrkowska 35. Przyjmuje od 10—11 r. i 5—7 pp. w niedziele od 10—11 r. 1318

Pierwsza Chrześcijańska Lecznica chorób zębów i jamy ustnej 2651r teraz: ulica Piotrkowska 133.

## Dr. Jan Cadarski

b. asyst. klin. uniwer. warsz. Akuszeria, choroby chirurgiczne i kobiece. przyjmuje do 10 r. 4—6 po poł. Ul. Cegielińska 9 m. 4. 907

## Dr. A. S. Tenenbaum

Chor. wewnętrzne i dzieci. Spec. chor. żołądka i kiszek. Wschodnia № 49. przyjm. od 8—10 r. 3—6 po poł.

## Dr. med. St. Bartoszewicz

przyjmuje do g. 10 r. i od 4—7 pp. Analizy lekarskie dla celów dyagnostycznych. Zawadzka № 1, d. Scheiblera. tel. 33 687-12-0

## Dr. H. Sadkowski

asystent C. W. Uniwersytetu przyjmuje z chorobami wewnątrznymi (spec. żołądka i kiszek). Dzielna № 3. od 5 do 7-ej 2150-1

## Dr. Wacław Bernard

przeprowadził się na ulicę BENEDEKTA № 9. Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. (8<sup>1/2</sup>—12 r. i 5—7<sup>1/2</sup> pp., panie od 4—5) 1761 r

## Dr. Jan Pieniżek

sp. ch. nosa, gardła i uszu przeprowadził się na ulicę Piotrkowską 120. Przyjmuje od 11 do 12 w poł. i od 5 do 6<sup>1/2</sup> wiecz., w niedziele i święta od 9<sup>1/2</sup>—11 rano 1850

## Dr. J. ABRUTIN

KROTKA 9. Specjalność chorób wenerycznych, skórnych i moczopłciowych. Przyjmuje: 8<sup>1/2</sup>—11 i od 6—8 po poł.; panie 5—6 po poł. w niedziele 10—1 w poł. 237

## Dr. E. Sonnenberg

Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne CEGIELNIANA 14. Od g. 11—1 i 4—7<sup>1/2</sup> w 76r

## Dr. med. Z. Golc

chor. skórne i wenerycz. PIOTRKOWSKA 86 m. 6. 799r

## Letnie mieszkania

w Radzie Pabianickiej, 4 minuty drogi od przystanku tramwajowego. Miejscowość sucha, młody las, łazienka. Mieszkania obszerne i słoneczne. Wiadomości bliższej zasięgnąć można: ul. Miłsza 24, (sklep). 1510-3-3

## HANDLOWIEC

doświadczony kupiec, chrześcijański, kawaler, posiadający języki, mający rozległe stosunki w przedsiębiorstwach handlowo-przemysłowych, ostatnio pracownik banku, poszukuje posady kierownika domu handlowego, szefa biura, zastępcy, zarządzającego składem, filią, majątkiem i t. p. Referencje pierwszorzędne. Łaska we oferty pod „Łódź, poczta główna, skrzyżka 252. dia M.”. 1392-10-9

## Potrzebna jest

nauczycielka języka polskiego ze świadectwem nauczycielskim (mowej), na kilkanaście godzin tygodniowo. Bliższa wiadomość w adm. „Rozwoju”. 1485 3-3

## MEBLE

z 5 pokoiów sprzedam za bezcen: garnitur salonowy, garnitur gabinetowy, 2 trena, otomana, kredens, 12 krzesel, stół jadalny, obraz, 2 łóżka z materacami, szafki nocne, umywalka z marmurem, bielizniarka z lustrem, toaletka, biurko, biblioteka, zegar stojący, lampy, parawanik, słupki, stolik do kart, gramofon z płytami. Nawrot 44 m. 3. 1453 10-5

Panna władająca językami polskim i niemieckim, tak również biegła w rachunkach (znająca tabliczkę mnożenia) jest poszukiwana do sklepu galanteryjnego. Wiadomości u Edm. Stachlewskiego, Średnia 20. 1504-3-3

## Skradziono weksel

na rb. 50 in blanco, wystawiony przez Adama Tyca. Ostrzeżenie przed nabyciem Marceja Maklewicz 1487-3-3

## Ostrzeżenie się

przed kupnem weksli: jeden na rb. 150 i drugi na rb. 50, wystawione przez Antoniego Wichlińskiego Adolfa Hance, gdyż są nieważne. 1490 3-3

# WARSZAWSKA SZKOŁA KROJU I SZYCIA Apolonii Kopydłowskiej

dyplomowanej uczennicy paryskiej akademii kroju. Wydała patenty i dyplomy z prawami zakładania pracowni i szkół. Nauka granta i prędką prowadzona dwoma systemami; uczennice nabierają gustu. Przy pracowni kurs wieczorowy po cenach niższych. Zapis uczenie w każdym czasie. Programy bezpłatnie. Sprzedaż form papierowych, żurnali i manekinów.

Łódź, ul. Piotrkowska № 115. 1528-3.



### Fosfatyna Faliera

przyjemny pokarm najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odstawiania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia żawko wanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości. Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach. 1330-21-6

## Plaster „SALVATOR” W. Borowskiego

Niszczy bez bólu: odciski, brodawki i zgrubienia skóry. Skład główny: Apteka W. Borowskiego, Tłomackie № 10, w Warszawie. ZADAĆ WSZĘDZIE. W Łodzi: Akc. Tow. L. Spiess i Syn, Gustaw Rosenthal i M. J. Hiller. 1437-16 3

ŻADAJCIE WSZĘDZIE

# SWIEC

## Braci Krestownikow i S-ka

w Moskwie

uznanych w Królestwie i Cesarstwie za najlepsze.

Reprezentacja i skład na Łódź i okolice:

### FRANCISZEK GLUGLA, Łódź

Południowa 28, Telefonu 817. 744-20-10



**Instytut języków nowożytnych D-ra Kummera**  
 POŁUDNIOWA 3. PIOTRKOWSKA 16.  
**Wieczory, poświęcone konwersacji i czytaniu**  
 w językach nowożytnych.

Pragnąc pozostawać w ciągłych stosunkach z naszymi Sz. uczniami i dać im możliwość utrwalenia zdobytej u nas znajomości języków, nauczania się zastosowywać ją praktycznie i zrobienia większych postępów, urządzamy po raz pierwszy wieczory, poświęcone konwersacji i czytaniu. Uczestnictwo w jednym z tych dwóch kółek dla wszystkich uczniów naszych, którzy wzięli conajmniej 90 lekcji i ukończyli II kurs metody i gramatyki, jest na jedno półrocze bezpłatne. Prosimy zatem wszystkich byłych uczniów naszego instytutu, Pań i Panów, niniejsze zawiadomienie uważać jednocześnie za zaproszenie.

Osoby zaś, dotychczas instytutowi obce, mogą również brać udział w tych kółkach (o ile posiadają potrzebną ku temu znajomość języków), za opłatą rubli 15 za półrocze w jednym kółku.

Wieczory, poświęcone konwersacji i czytaniu, nie mają na celu systematycznego udzielania lekcji. Pierwsze przeznaczone są dla zajmowania się swobodną rozmową o różnych zajmujących tematach, jak również dla ćwiczenia w opowiadaniu i rozprawach. W drugich zaś mają być czytane i objaśniane różne artykuły treści beletrystycznej lub naukowej. (Czytanie z podziałem ról).

Bliższych szczegółów udziela kancelarya

1498-3

**Instytutu języków nowożytnych D-ra Kummera.**

**ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE!!!  
 TO NIC NIE KOSZTUJE!!!**

Każdy żądający otrzyma BEZPŁATNIE paczkę zawierającą pewny środek przeciw REUMATYZMOWI i PODAGRZE.

Długi czas cierpiełem na REUMATYZM i podagrę, lecz żaden środek nie przyniósł mi najmniejszej ulgi, lekarze zaś uważali chorobę za nieuleczalną. Po upływie pewnego czasu udało mi się zestawić lekarstwo z 5 zupełnie nieszkodliwych części i używając środka tego przez bardzo krótki czas zdołałem wyleczyć się zupełnie. Następnie próbowałem dawać to samo lekarstwo moim znajomym i sąsiadom, cierpiącym na reumatyzm, jak również chorą leczącym się w szpitalach na tę chorobę, a osiągnięte rezultaty wprost zdumiewały najważniejszych lekarzy, którzy przyznali, że wynaleziony przezemnie środek leczniczy jest najpewniejszy przeciw tej chorobie.

Od tego czasu zdołałem za pomocą tego środka wyleczyć już setki osób, które skutkiem choroby tej stały się niedołężnymi kalekami, nie mogącymi ani jeść, ani ubierać się bez pomocy drugich; z tych wielu w wieku lat 60 do 75, cierpiących na REUMATYZM od lat 30. Jestem tak pewien skutecznego działania tego środka leczniczego, iż postanowiłem rozesłać bezpłatnie kilkanaście paczek, aby dać możliwość chorych skorzystać zeń.

Jest to środek cenny i nie ulega żadnej wątpliwości, iż chorzy, których lekarze oraz na kuracji w szpitalach uważają za nieuleczalnych mogą być zupełnie wyleczeni. PROSZĘ ZWRÓCIĆ UWAGĘ NA TO, IŻ NIE ŻĄDAM ŻADNEGO HONORARIUM, lecz proszę tylko zakomunikować mi, iż W. P. życzy sobie otrzymać bezpłatnie paczkę tego środka leczniczego na próbę, wymieniając nazwisko swe i dokładny adres w języku polskim. O ile środek ten okaże się W. P. potrzebnym w większej ilości, to zaznaczam, iż cena tego jest bardzo umiarkowana. Nie pragnę, bynajmniej, zubożać się, przeciwnie zaś pragnę tylko, aby wynalazek mój przyniósł największą ulgę cierpiącym na tę chorobę.

Proszę zwracać się na kartkach pocztowych oifrankowanych marką 4 kop. do M. E. Trejser, № 124, Bangor House, Shoe Lane, E. C., London, England. 1280-7-1

**Szkoła przygotowawcza koedukacyjna  
 MARYI CHOJNACKIEJ (Pańska 4)**

przyjmuje dzieci od lat 6 i gruntownie przygotowuje do szkół średnich. — Przy szkole

**Zakład Freblowski z ogródkiem  
 WŁADYSŁAWY CHOJNACKIEJ**

z dnem 1 lipca r. b. powiększony. — Dla pań praktykantek: króć, kwiaty, słody, muzyka, hygiena, gimnastyka i t. d. Komplet pooble- dni dla dzieci od 1 września. Szkoły prowadzone przez całe lato. Zapis od godz 4 do 6 po południu. 1474 3 2

**Cena bardzo niska.** Od Łodzi godzina i pół jazdy ko- mi, szosa, do sprzedania zaraz willa murowana piętrowa (pałacyk). Pokoi 8, łazienka, wociąg, zlew, we- randa. Zabudowania gospodarcze murowane, lodownia, stodoła, wszy- stko zdrenowane. Miejscowość otoczona lasami, rzeka. Gruntu 12 mor- gów — łąki 2/3, ogród owocowy, warzywny, angielski. Inwentarz żywy i martwy — bez pośredników. Wiadomość w Warszawie, Piękna 14, m 6. Obażyć: przez Lutomiarsk. Kwiatkowiec — w Polasnie. 1470

**Potrzebny sprzedawca** młody, dobrze mówiący po nie- miecku, branży galanteryjnej. Pensya 30 rubli. Oferty z kopiami świadectw składać w Admini- stracji „Rozwoju“ dla C. M. 1505-3-3

**Zaginęto zalozenie** na sumę 82 rb. 25 kop za № 12832, wydane ze stacyi Łódź-Fabry- czna do st. Baku, № frachtu 42526 z 1909 r. H. Werdiger uprasza o odnalezienie na ulicę Północna nr. 2. 1573-3-3

**Tytułem REKLAMY** postanowiliśmy oddać na nadzwyczaj do- godnych warunkach

**500 PATHÉFONÓW**



Do Restauracji, Cukierni, Kawiarni, Ochro- nek, Klubów i tym wszystkim, u których się zbiera więcej osób celem rozrywki lub zabawy, miarowicie za 50 rubli oddajemy:

- 1 Pathéfon, grający wieczną kulka, Model Record (№ 2)
- 10 płyt jednostronnych 28c/m (Gigant)
- 5 „ dwustronnych 24c/m (Gigant)
- 1 szczoteczka do odkurzania płyt
- 2 libretta ze słowami pieśni
- 1 cennik i 2 repertuary ilustrowane na warunkach następujących:

Wraz z obstalunkiem prosimy nadesłać rb. 15, podać moż- liwie dokładne dane o sobie, więc: imię, nazwisko, stan, wiek, zajęcie, miejscowość, stacyą pocztową, stacyą kolejową, guber- nię — reszta 35 rb. płatne po 5 rb. miesięcznie.

Prosimy z łask. obstalunkami zwracać się do nas tylko tych, którzy chcą i mogą raty ściśle w terminach płacić.

Płyty dajemy we własnym interesie **tylko wyborowe**: 2 walce, 2 polki, 2 mazury, 2 śpiewy kościelne, 3 śpiewy sa- lonowe 3 śpiewy oper, 2 deklamacye humorystyczne, 2 marsze, 2 śpiewy kabaret.

**Przedstawiciel i Główny Skład Pathéfonów** 757-12 8

Tow. Pathé freres, w Paryżu Tow. Akc. z kap. 5,000,000 fr.

**Adam Klimkiewicz, WARSZAWA, WIERZBOWA 8.**  
 (Wejście wprost Niecałej).

**Towarzystwo Akcyjne**

**„ZGORZELICKIEJ FABRYKI MASZYN I ODLEWNI“**

w Zgorzelicach.

**Maszyny parowe**

z precyzyjnym stawidłem wentylowem, o ruchu przymusowym.

Jeneralne Przedstawicielstwo na Królestwo Polskie oraz gub. Grodzieńską

**HORDLICZKA i STAMIROWSKI**  
 Łódź.

1915-d